

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 172/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. S., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., F., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na verejné prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 244/2007 z 25. septembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. decembra 2008 doručená sťažnosť (doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 13. mája 2009) J. S., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na verejné prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 244/2007 z 25. septembra 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania na strane žalovaného vedeného Okresným súdom Lučenec (ďalej len „okresný súd“) na základe žaloby o náhradu škody z titulu dohody o hmotnej zodpovednosti za zverené hodnoty.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 76/2004-148 z 22. februára 2005 bola sťažovateľovi uložená povinnosť v časti nahradiť žalobcovi spôsobenú škodu a v časti bola žaloba zamietnutá. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 14 Co 158/2005 z 23. augusta 2005 rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 76/2004-255 z 25. mája 2006 zamietol žalobu v plnom rozsahu. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, na základe ktorého krajský súd rozsudkom sp. zn. 14 Co 210/2006 z 26. júna 2007 zmenil rozsudok okresného súdu a uložil sťažovateľovi povinnosť uhradiť žalobcovi spôsobenú škodu. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 244/2007 z 25. septembra 2008, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol, pričom rozhodol o dovolaní bez pojednávania.

V postupe najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval o podanom dovolaní bez nariadenia pojednávania, vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na verejné prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ vo vzťahu k okolnostiam svojho prípadu argumentoval, že účelom základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy je umožniť účastníkovi konania zúčastniť sa prejednávania svojej veci pred orgánom, v právomoci ktorého je vo veci rozhodnúť, a tiež umožniť mu vyjadriť sa k dôkazom a k prejednávanému skutkovému stavu, a to i napriek tomu, že podľa ustanovenia § 243a ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) dovolací súd rozhoduje spravidla bez pojednávania a pojednávanie nariadi, ak to považuje za nevyhnutné. Sťažovateľ však upozornil, že v jeho

prípade by sa prejednaním veci za prítomnosti účastníkov konania objasnili viaceré skutočnosti, ktoré boli predmetom rozhodovania v rámci tohto konania.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol takto:

„II.a: Najvyšší súd SR porušil základné práva a slobody sťažovateľa J. S., narod..., trvale bytom K. uvedené v čl. 48 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky

II.b: Priznáva: JUDr. J. B., advokátovi, F., trovy právneho zastúpenia za 2 ÚPS vo výške 17.680,- Sk teda 586 EURO a 87 centov.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na verejné prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu

v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Podstata námietky sťažovateľa spočíva v tvrdení, že najvyšší súd rozhodujúci o podanom dovolaní bez nariadenia pojednávania, teda bez prítomnosti sťažovateľa, mu znemožnil objasniť viaceré skutočnosti, ktoré boli predmetom rozhodovania v rámci dovolacieho konania, čím porušil jeho základné právo na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníka konania zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na verejné prejednanie jeho záležitosti zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri preskúmaní námietok sťažovateľa týkajúcich sa porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádzal z týchto relevantných skutkových okolností, ktoré tvorili podklad pre jeho rozhodnutie:

V rámci konania prebiehajúceho na základe žaloby o náhradu škody z titulu dohody o hmotnej zodpovednosti za zverené hodnoty krajský súd po predchádzajúcich rozhodnutiach konajúcich súdov rozsudkom sp. zn. 14 Co 210/2006 z 26. júna 2007 zmenil prvostupňový rozsudok okresného súdu a uložil sťažovateľovi povinnosť uhradiť žalobcovi spôsobenú škodu. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 244/2007 z 25. septembra 2008, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol. V predmetnom dovolacom konaní opierajúc sa o ustanovenie § 243a ods. 1 OSP (podľa ktorého dovolací súd rozhodne o dovolaní spravidla bez pojednávania; pojednávanie môže nariadiť, ak to považuje za potrebné) rozhodol o podanom dovolaní bez nariadenia pojednávania.

V ústave je základné právo na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníka konania v čl. 48 ods. 2 ústavy vyjadrené *expressis verbis*. V čl. 6 ods. 1 dohovoru je imanentnou súčasťou práva každého na verejné prejednanie jeho záležitosti, ktorého obsah zabezpečuje jednak ochranu účastníkov konania pred výkonom justície v tajnosti, bez verejnej kontroly a jednak oprávnenie účastníkov konania na ústne pojednávanie.

V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) neuskutočnenie ústneho pojednávania nespôsobuje ujmu požiadavkám čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k ústnosti a verejnosti konania v prípadoch, keď skutkové okolnosti nie sú sporné a právne otázky sa nevyznačujú osobitnou zložitosťou (Varela Assalino v. Portugalsko z 25. apríla 2002). V niektorých prípadoch ESLP poznamenal, že ak ide iba o vyriešenie právnych otázok, na odstránenie rozporov, medzi ktorými je vhodnejšia písomná komunikácia ako ústna obhajoba, môže postačovať posúdenie na základe spisu a že je legitímne, aby národné orgány zohľadňovali zásady hospodárnosti (Varela Assalino v. Portugalsko z 25. apríla 2002, Schuler-Zraggen v. Švajčiarsko z 24. júna 1994).

Osobitne vo vzťahu k rozhodovaniu viacerých súdov súdnej sústavy ESLP judikoval, že požiadavka verejnosti sa vzťahuje predovšetkým na sudy prvého stupňa, ktoré zisťujú skutkový stav a rozhodujú o všetkých otázkach významných pre rozhodnutie vo veci samej. Pokiaľ ide o otázku ústneho pojednávania na odvolacom a dovolacom stupni súdnictva, nedostatok verejného prejednaní veci na druhom a treťom stupni možno ospravedlniť povahou konania, ak pojednávanie na prvom stupni bolo verejné, a to predovšetkým vtedy, ak vyššie sudy prejednávajú výlučne právne otázky, a nie skutkové otázky (Ekbatani v. Švédsko z 26. mája 1988).

V rámci meritórneho dovolacieho konania najvyšší súd pri preskúmaní rozhodnutia odvolacieho súdu dôvodil, že hoci sťažovateľ v závere svojho dovolania uviedol danosť dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a) OSP, podľa ktorého dovolanie možno odôvodniť tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 OSP, túto námietku ničím nekonkretizoval a neuviedol, v čom spočíva vada konania podľa ustanovenia § 237 OSP. Najvyšší súd preto pristúpil k preskúmaniu vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z obsahu podaného dovolania, a síce, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia interpretoval, že nesprávnym právnom posúdením veci v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP je „*také posúdenie, pri ktorom odvolací súd na zistený skutkový stav aplikoval nesprávny právny predpis alebo správne použitý právny predpis nesprávne vyložil alebo nesprávne aplikoval*“. Na tomto mieste skonštatoval, že takéto pochybenie v rozhodnutí odvolacieho súdu nezistil. Vychádzal pritom zo skutkového stavu ustáleného v konaní odvolacieho súdu a v argumentácii najvyšší súd poskytol výklad relevantných inštitútov a ustanovení aplikovaného právneho predpisu (zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov), pričom súčasne preskúmal správnosť ich interpretácie a aplikácie zo strany odvolacieho súdu.

Z uvedeného je zrejmé, že obsahom výkonu právomoci najvyššieho súdu v dovolacom konaní bolo riešenie výlučne právnych otázok. S ohľadom na citovanú judikatúru ESĽP ústavný súd konštatuje, že absencia nariadeného pojednávania v konaní o dovolaní sťažovateľa nemala dopad na zachovanie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na verejné prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd preto na základe uvedených skutočností sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2009